

✎ JORDI NOPCA

🕒 05/07/2014

Mai Jia: "No busco la llibertat total, fent literatura"

Entrevista amb l'autor d'"El do", sobre un criptògraf de la intel·ligència xinesa

Arribar fins a Mai Jia (Fuyang, 1964) no és fàcil. Igual que un dels codis secrets que Rong Jinzhen ha de desxifrar a *El do* (Edicions 62 / Destino), l'escriptor xinès s'amaga a l'interior de la nova seu de Casa Àsia, al fons del recinte de l'Hospital de Sant Pau. Cal superar un control protocol·lari i deixar que t'identifiquin. Després cal avançar entre les espectaculars construccions modernistes de Lluís Domènech i Montaner fins a arribar al destí correcte, d'una sobrietat elegant. Jia, que no sap anglès, parla de les seves novel·les a través de l'intendent, que pateix per poder transmetre les intervencions. De l'americana de pana de l'autor en surten uns quants punts de llibre amb el seu rostre. Al davant hi té un termos de cafè buit. A l'altre extrem de la taula, una dona fotografia les entrevistes i pren notes en un portàtil.

El personatge del seu llibre té una habilitat especial per les matemàtiques. Té la sort de ser educat per dos mestres excepcionals, que li permetran convertir-se en una de les peces clau del servei d'intel·ligència xinès. Quin era el punt de partida del llibre?

Vaig trigar onze anys a acabar-lo, així que ara ja no sé per on vaig començar. El llibre va sortir fa molt de temps, a la Xina, el 2002. Em sembla bastant peculiar, perquè s'hi barregen diversos gèneres literaris. Hi ha el *thriller*, però també la introspecció psicològica en el personatge, que és el que m'interessava més.

Vostè va servir durant disset anys a l'Exèrcit Popular d'Alliberament. El personatge de Rong Jinzhen és reclutat per la Unitat 701, una agència d'intel·ligència dels serveis

secrets xinesos. ¿La seva experiència li va servir, per al llibre?

En la novel·la hi ha part de la meua vida i de les experiències que he tingut, però no tant en el sentit laboral sinó en les característiques del Rong Jinzhen. Igual que ell, jo també vaig ser un nen que va créixer sol i aïllat.

El Rong és un geni al límit de la bogeria. S'ha sentit així, com a autor?

El procés d'escriptura d'un llibre és dolorós. En el cas d' *El do* ha sigut, a més, molt lent. La dificultat més gran era narrar la història d'un geni. Jo no sóc genial i ho havia de fingir, perquè el personatge té unes capacitats sobrenaturals. A diferència de la majoria d'autors, vaig començar fent guions de tele, en què estava supeditat a les necessitats del productor.

Quan es va publicar a la Xina, va guanyar onze premis i se'n van vendre centenars de milers d'exemplars.

La primera versió del llibre tenia dos milions de paraules, però vaig retallar-la fins a les 200.000. En va quedar només una desena part.

¿No va tenir cap problema amb la censura?

A la Xina el sistema de censura existeix i la meua novel·la va haver-hi de passar. Afortunadament, com que es tractava d'una ficció, el llibre va poder ser publicat sense problemes. A la Xina actual hi ha força flexibilitat i la tendència del país és anar-se obrint cada vegada més. D'altra banda, he de dir que no busco la llibertat total, fent literatura.

¿El retrat gens glamurós que fa de la Unitat 701 s'ajusta a la realitat?

El món dels serveis secrets és molt desconegut, però és molt atractiu per a un creador. Les pel·lícules i les novel·les donen una visió de la CIA i l'MI6 molt diferent de com són en realitat. Per a mi, la Unitat 701 és un *attrezzo* per endinsar-me en el món interior del personatge i en els seus secrets. Els espies viuen en les paraules, en la imaginació dels altres.

El Rong somia molt en els codis que ha de desxifrar. La seva obsessió és total.

En la criptografia, els somnis tenen un paper molt important. Els codis són teòricament i racionalment impossibles de resoldre, però talents com el Rong estan obligats a resoldre'ls com sigui.

El patiment del personatge fa pensar en Kafka. ¿Ha sigut molt important, per a vostè?

Sí. A la dècada dels 80, quan Kafka va ser traduït al xinès, va influir molts autors. Durant uns anys vaig llegir-ne totes les obres i l'admiro molt, però em fa l'efecte que és impossible imitar-lo.

En alguna entrevista diu que va llegir Borges mentre era al Tibet, i que també el va fascinar.

M'agrada més que Kafka. He llegit tots els contes i la poesia de Borges, i encara ara en podria recitar poemes sencers sense cometre cap error. Una de les meves aspiracions a l'hora d'escriure *El do* era arribar a fer una novel·la amb la tècnica de Borges. No sé si me'n vaig sortir. També m'agrada molt Gabriel García Márquez, que en aquests últims anys ha aconseguit una gran popularitat. De *Cien años de soledad* se n'han venut 4,8 milions d'exemplars en els últims quatre anys.

Què prepara, ara?

Una novel·la d'amor, però no tinc gaire temps. Em dedico a vendre els drets dels meus llibres per a pel·lícules i sèries. La Fox està interessada a adaptar *El do* al cinema. Passejant per Barcelona, he vist el cel blau, el mar profund i la gent caminant: m'ha agradat molt. No descarto passar-hi una temporada per acabar-la.